

46^{dik} szám.]

Megjelenik minden szombaton két egész három hasábos nyomatu íven.

KASSA, December 9^{kén} 1848.

Előfizetési ár helyben félévre 6 fr., postán borítékban 6 fr. 24 kr. p. p.

I^ő év.

Előfizetési fölhívás a Képes Ujságra.

E számos csinos ábrával, és azokhoz alkalmazott szövegével oktatta mulattató s e nemben honunkban egyedül létező lap jövő évben is megjelenend. A kiadó nem tekintve a tetemes áldozatot, mellyet a csekély pártolás mellett e lap eddigi kiadhatása igényelt azon ügyekszik, hogy az irodalom e nemét a művelt külföld példájára honunkban is megalapítsa, jól tudván annak kétszeres hasznát az olvasó közönségre nézve; azért kitűró szorgalmának jutalmául reméli is, hogy a jövő évben midőn ujabban mindent megkisért az ábrák és szöveg által tökéletesen kielégíthetni a t. közönséget, számossb előfizetőket nyerend.

Lapunk tartalmára nézve szükségesnek tartjuk megemlíteni miként élvezetet nyújtani ügyekszünk ebben nem csak családapáknak hanem nagyobb ugy mint kisebb gyermekeinek, finom izlésű hölgyeknek szintugy mint az ismereteket szerezni o ajtó ifjuságnak általában, mellyre ezután különös gond fordítatik.

Meglelenik e lap minden szombaton reggel, két egész, három hasábos nyomatu íven. Előfizetési díj helybeu félévre házhoz hordással 6 ft., évnegyedre 3 ft. p. p. Postán borítékban bérmentesen félévre 6 ft. 24 kr. évnegyedre 3 ft. 12 kr. p. p.

Kassán Deczemberben.

Egy szerb tábori lázitó pódá.

A csempész jegyese.

II.

Sarti Péter.

(Folytatás.)

A rendőrség minden keresése hasztalan volt legalább néhány évig szót sem lehetett hallani Ippolitóról... Fájdalom a sors nekem szenvedelmeket még akkorra is tartott föl, midőn már atya voltam, ezen gyalázatos ember által. Egy év múlva levelet kaptam francz posta bélyeggel. Rosinám Nancyban egy kórházban meghala egy gyermeket hozván a világra. Egy katonai személy az újdun született keresztényi szeretetből fölfogadá. A katonai személy neve. A Ippolito... Egy lelkész volt az, ki mind ezekről tudósita. Az örütség ekkor megragadván engem, hat egész hóig nem engedé eszmém helyes használatát. Te Lajosom, te, ki szerettél, te ki nősültél te már fogod érteni mit szenvedék én ez állapotban. Eszemhez térve, ismét okoskodtam. Ő meghalt reám nézve minden megszűnt. Éltemben már most csak egy vágyam volt. Ippolitot kezeimbe keríteni s boszumat hűteni. Igen boszumat személyén! Ez vala minden eszmém összesége, ez minden leheté boldogságom földáldozám magam gyermekeimnek és ök nekem váratlan örömeiket szerzének, a szegény ártatlan lények... Gondolhattam e én, hogy ezeket e czudar fajzat karnak nevelem föl?...

Pétert ismét föltartóztatták könnyei.

— Azt állítják, folytatá ő, hogy a küzdelmek hosszabbítják és nem rövidítik az életet. Az enyimek akaratom deczára is hoszíták éltemet. 1814 midőn a franczokat az osztrákok Lombardiában elnyomák, Andorom éppen a tizenkilencedik évet érte el, te Lajosom, 27 éves valál. Sorsotok és állapototokra nézt ekkor könnyen megnyugodva elhalhattam volna, de nem... mert a boszu reménye míg élteté lényemet.

Oh istenem, istenem! ki gondolhatta volna? Egy borzasztó téli éjszakán, midőn sem hold, sem hó sem csállag nem világita, az ég eltűntnek látszék a fölök fölött, a föld sima és nedves vala. Nekünk ez becses és pompás éj vala. Megrakodva drága árukkal mintegy tizenötén, mind erős legények, elindulánk egy órákor órákor éjjél után.

Egy gyermek világita előttünk. Én szegény Andorommal a csapat élén haladék. A gyermek igen szeretett. Lajos akkorban Luganóban lakott. Igen kelle ügyelnünk, mert pár nappal elébb egyenletlenségünk vala a vámosokkal, s igen lehete fölök tartani, ha örködének. Az akkori vámosok nem hasonlítottak a mostaniakhoz. Egy félórnyi távolban egy tetőn lézrevé a gyermek az adott jelt az örtűznél. Társaim menhelyeik felé szaladának; nekem időm nem vala szaladni, én egy bokorban megbukám, szemem az ellenen, kezemet a löfegyveremkakasán tartván. Kevés perezek múlva már egy tömegecske vámos halada el mellettem közel; embereimet keresék remélvén, hogy ezek málháikat elhajítandják. Én azon ut szélén ülék, mellyen ök haladának. Egyike a gonoszoknak figyelmezteté társát a mi-einkre, én arczra feküvém, s a golyó fejem fölött füttyent el, azonban nem minden sérelem nélkül, mert egyik fülem is elragadá... Azon ember ki engem megsiketite, Ippolito vala; ugyan azon golyó, melly az ayát megsérti, megölé a fiut is, szegény Andorom szíven találva lerogya. A gyilkos meghallá nyögésemet, s a bokrot kardjával verte szét. Egy ugrással félre tevém magam vágása köréből, s egy percz múlva reá irányzám csöveget. De zavarom rémitő vala, ezen embernek látása már megzavart; én főt hat lépésre elhibázám, bár különben tizenkét lövésre tizenegy fecskét elejtettem: a jó vagy rossz sors ezen embert még tovább boszumra föltartá. A két lövés egy harc jele lón. Embereim meg akarák boszulni főnökük fíját, megállapodának és szembe fordulának a vámosokkal kik jogosítva gondolák magukat lelőni embereimket, ha terhüket le nem teszik... Oh milly

éj, milly éj! ki tizenheten indulánk, és haza csak heten térének. Már vezérségükről is le kelle mondanom; a siket ember nem jó katona, de még rosszabb vezér tehát visszavonulék, és helyettesítém Lajosomat, ki a helyet méltón elfoglala. Minő fordulatot vőnek most már ügyeim? Ellenem a tartományban vala, tehát csak személye legyőzéséről kelle gondolkodnom, hogy a hallatlan vétket hallatlan büntetéssel toroljam meg.

Nem nyerheték igazság szolgáltatást embereknél, miután nőmet elrablák. tehát magamnak kelle azt kiszolgáltatnom. Eltitkolám haragom, s azt keblem mélyébe rejtém el. Ki sem tudá, hogy ez ember ölé meg fíjamat, mert azt senkinek meg nem mondám. Nem gyanítá senki hogy egy szörnyü számításom még kiegyenlítő ezen emberrel, mellyet én már feledettnek szinlelék. Comoba a dalokra jártam, és lesem az alkalmat, hogy boszut álhassak.

Egy alkalommal, midőn a szokottnál tovább késtem, hallám utamban Ippolito néhány embe-reinek beszélgetését, kik egy negyed óra múlva egy szállítás szándékozandának végrehajítani. Hirtelen félre fordulván azon utra sieték, melly azon helyre vezet, hol fíjamat a golyó éré. Ippolitónak erre kelle haza térni, ha szárazon akará elérni lakhelyét melly dombon vala. Reményem nem is csala meg; még nem lesék egy negyed órá, midőn a nőmérti boszu már végre vala hajta az ut mellől. Nem vala egyéb fegyverem, mint ólmos nád, melly csak egy ember lábához leendő terítésére szolgált. Elragadám fegyverét azt a hegyről lehajítván valamint pistolyait és kardját is. Ezután kivevén egy kender kötelet, mellyet nőm és gyermekem elrablása óta zsebemben hordék, s megkötvén ellenem kezét lábát, azt ezen helyig vonszoltam... Egyedül valék ezen emberrel hon, ki minden perczben magához jöhet; közületek egysem tudja, hogy pinczénk alatt egy üreg van; ennek ajtaja pinczénkből balra nyilik, jól el van rejtve, kulcsa pedig almáriomom második fiókjában van eltéve. Ezen üregbe vonám le ellenem, lábánál fogva fölakasztám ott egy gerendára azután.

— Ugyan nagyatyám! szólala föl Magdolna

— Oh az isten megfogja bocsatani, hisz 25 év óta borzasztó sokat szenvedtem... Tehát már vagy ünnepeletem boszumat csak nyolcz nap.

— Nyolcz nap, hebegé Anzelm borzadásában.

— Igen egy hét muiva elásám, gondolván, hogy így minden gyűlöletem is elástam; azt hívém, hogy ekkor imám közben meg is halok. De inke fíjának haldokló perczeimet kelle még megmérgezni, mert nem hiszitek, mit szenvedtem azóta mióta ezen pokolfaj vámos a tartományba jöve. Igen Ippolito, ezen méltó fíja atyjának, Rosinám elragadásának gyümölcse oh istenem, szeretett Rosinám ezen gyermek szétmorzsolja csontaimat, megölé egyetlen gyermekem. Jézusom! örködjél Magdolnám fölött, mert most örvendek már boszuállasomnak, de még egy más gondolatom is van...

— Hallgasd ezen szótát nagyatyám, az ég szólal meg és szól szívedhez. Most ezen utolsó órában engedj meg ellenednek, és az isten irgalmas leend irántad.

— Ezek angyal szavai mondá Lajos ne vesd meg azokat. A meg boszultaknak meg kell bocsatani.

— A boszu, ismétlé Anzelm, hát nincsen e még leróva? A nyomorult vámos halála nem hűté meg azt? Nem vala a kegyetlenség elég nagy, hogy ezer vétket leróvjon?

Anzelm mond az öreg, nyögve, hallgass, hisz te furdalásaimmal egyhangulag beszélsz.

— De hisz az isten megszállotta szívedet nagyatyám, mondá a szelid Magdolna, egy irgalmas sugárt vetett reád, most, mert épületes megbánásod csak a jónak jele, a szánalomnak, melly megmentend.

Feledj most mindent, és csak istenre gondoldj, ki előtt immár meg jelennedsz!

— Kérj engedelmet tőle! azon örütség he-teért, adá hozzá Anzelm, alázd meg magadat isten előtt, ki látott a földalatt is a rejtekben.

— Aldozz föl ezutánra minden gyűlölséget, mondjal le minden e világi szenvedélyről, folytatá Magdolna, mert az örök kapuk ime megnyilnak előtted nagyatyám!

— Atyám, atyám! hebegé Lajos.

— Oh irgalmas isten, szólala meg folyó könnyei közt az öreg, tehát huszonöt év óta kiérdemlettem kegyeleiteket. Oh istenem már nem bánom kináimat, ha azok helyett küldesz két angyalt szemeim elé, hol nem áll jelenleg az egyház szolgálja, hogy hozzád elvezessenek. Hálát adok neked istenem. Én megbocsátok Giovanninak.

Most egy öröm sohaj rebbene el a három körülálló ajkain, mert a szavakban láták szeretett atyjok örök idvességét.

— Magdolna mondá még Péter, segíts imámban, mert gyöngé eljem alig képes arra.

Magdolna imádkozék atyja előtt, Lajos és Anzelm felelének ájtatos imájában, egyik térdepele, másik ágyában nyula végig, de kezei ennek is összetévék, a legnagyobb ájtatosságban, melly O. aszthonban nem csak a csempészeknél, de a legnagyobb bűnösöknél mindennapi.

— Víz, víz! kiáltá az öreg.

— Az öreg nagy kortyokat nyele el, aztán csöndesen morogván vissza rogya ágyára.

— Az ég áldása száljon mindnyajatokra gyermekeim!

Anzelm megfogván kezét, azt ajkához vivé. A kéz hideg vala. Az öreg utolsó lélekzetet vevé.

Jobbra Anzelm borala le, balra Magdolna, és így imádkozának atyjokért.

Sarti Péter meghalt.

III.

E l é g !

Magdolna és Anzelm sokáig imádkozának az öreg holtteste mellett. Midőn fölkelének Magdolna melegen megszorítá vére kezét mintegy hálát adni neki, hogy az öreg megtérítésében részt vön. Anzelm megérté akarátát, aztán bevóná őt egy falhajlásba mondván csöndesen, mert a nagy fáradalom Lajos szeméit már elzará

— Én megölöm még azon embert, ha nem hallgatandja a természet szavát.

— Anzelm! kiáltá Magdolna.

— Hisz Giovanni az hitte, hogy egy kötelességet, teljesít, midőn Sarti Péter testét szetzuzá, mert ő nem ismeré Sarti Péter történetét; de midőn boszuját reád húgom, atyádra jegyesedre kiterjeszté akkor olly vétkeket követett el, hogy azok által jogosítva vagyok életét megtámadni.

— Anzelm, felelé Magdolna, képes volnál te egy embert teremteni.

— Nem.

— Tehát jogod sincsen azt megölni,

— Te nem értelem engemet húgom.

Giovanni egész családunk ellen író háborut kezdett, ha utjában föl nem tartóztatjuk, végre hajta szándékát rajtunk. Mi nem vagyunk támadók, csak védelmezzük magunkat. Ha csak néhány óra előtt ismertem volna helyzetünket ez emberellenében, már nem volna mit félnünk, mert a csempész társam keze mindentől megmenthet bennünket... De nem hallék már semmit a vidéken, már minden csapástól mentnek hittem magamat családunkkal.

— Oh szent szűz! örködj jegyesem fölött.

— Jer húgom, én megyek őt keresni.

Valóban le is menének. Anzelm fegyverét ki akará löni.

(Folytatjuk.)

Sz. Hubert Estéje.

1847ik évi őszi elsőjén négy szép ifju lovag, kiket a vállukról függő kürt- és oldalikon lenyuló handsár késről azonnal vadászoknak lehet ismerni, utnak indulván, kevéssel napszálat előtt egy a nagyszerű Clefmont erdő szélén fekvő szegényes kinézésű korcsmához érének Champaniában. A vendéglős, ki egyszermind a szomszéd erdőnek főfelügyelője is vala, kétszeres készséggel fogadja az uracsokat tűzhelyénél, az érkezettek néhány percz mulva ruhájukat egy legényre bízik, ki lovásznak látszék lenni. Egy nagy tüzet állanak körül melly szitott egy melly hazánkban csárdának szokott czimeztetni, épületben.

Az uracsok és a vendéglős mihamar bizalmas arcokat mutatának egymásnak, sőt úgy látszék, az elsőket csinos fekhely is várja készen. A társalgás azonnal megkezdeték.

— Hé La Brisée pajtás, leend holnap kedvező időnk? kérdé a vendéglőt a jöttek legifjabbika, legszebbike, ki a csapatka fejének látszék lenni.

— Már azt uram nem tudhatjuk itt alant, felele La Brisée. Ezen évszakban az idő mindég ingatag egy kevéssé. Egyébiránt minthogy a nap tisztában nyugodt le, az égboltozat tiszta, lehet egy kis reményünk. Nem leend nagy esőnk mondá, miután kinéze az ablakon mert a nap utolsó sugarai nem valának igen vörösek.

— De látandunk e vadkanokat? kérdé egy más uracs, meggyújtva Havana szivarát.

— Az nem jó lenne, mondá a fővadász mintegy kikerülöleg, ha nem találkoznának. Nem hiányzanak azok az erdőben, de ma itt, holnap az erdő más részén vannak. Eleget kalandoznak ők a makkos időben.

— Meghagyám legényemnek, holnap kilencz óraker kocsival együtt a „Három hegynél” megjelenni, mondá az a lovagok közül, kit a korcsmáros báronak czimeze. Ezen oldalt fog kelleni megkutatni az erdőt öregem.

— A hajtás nem lehet rossz, de nem csak itt kellend hajtani. Például ez csak véletlen lenne báró ur, ha itt éppen nem akadna vadkan.

De hisz mi épp azt akarunk vadászni mondá az ifju vadász épp azok ellen vagyok legingerültebb.

— Nemde azért fűzött össze tizenkét kutyát, mond az öreg vadgyeló hisz több izben is megkísérthetjük. De hamis fickók az vadkan uram, aztán híres golyó raktára van ám neki gyomrában, de hisz az egyre meglehet kísérteni a játékot, s védelmet.

— Majd meglátandjuk holnap, dörmögé a báró. De jó hogy itt vagy modá főnebb hangon a báró még mindég az öreghez, hová tetted nődet, hogy itt nem láthatom?

— Még ő a plebánian van felelé a kérdett

— A plebánian ezen órában? modá a báró, no halljuk, mit fogsz te nekünk elbeszélni?

— Hisz uram, ma Mindszent napja van, és holnap ismét Halottak napja, tehát csak van elég imádkozni való.

— Hát nőd hisz mind ezen bolondságoknak daczára igen nyílt szemeknek... ő hihetőleg csak tégedet édes La Brisée: te őt az imaházban hiszed, míg ő tánczvizalomban van.

S a báró a három társsal együtt nagyot nevette a csalás finomságán.

Ekkor az ajtó megnyilván egy új személy lépe be, melly egyenesen csak a tűzhely felé irányzva lépteit. Mintegy negyven éves lehet, arczvonásai nem mindennapiak és szelid szépek valának. Öltözte vadászati vala, finom szabattossággal állítva. Csizmájira fecscent sárról és lovag ostoráról könnyű vala eltalálni, hogy lóháton jöve.

— Van még számomra hely? kérdé ez a vendéglőt.

— Ügyeksünk uram mindjárt készíteni.
— Nem vagyok én követelő ember mondá az idegen, meglegszem egy zsup szalmával is lovam mellett az istállóban, a hová azt bevezetem.

E közben a más négy vendég jobbra és balra csatlakozék hogy az idegennek is jusson a tűzhelynél nyílás.

Ez pedig igen udvariasan megköszönvén a figyelmet, hátat fordita a tűznek, és álva marada ott, kezeit zsebébe illesztvén.

Órtüzek melletti katonák után nincs közlekedőbb ember mint a vadászok a tűznél.

A négy elébbi uracs tehát mihamar szóba álla az idegennel.

De bár mint fordíták is a társalgás irányát, ki nem tudhaták, ki az idegen, honnan jöve, és hová szándékszik másnap?

Egyébiránt társalgásában udvarias eszes lévén, mihamar befolyást gyakorla hallgatóira, bár nem látszik ügyekezni azokat meghódítani.

É mellék dolgok közben haza jöve a fővadász neje. Mint elébb mondá férje hollétét, tehát az imaházból kelle jönie.

Ez egyike volt a legszebb falusi nőknek, kiket látni vagy csak képzelni is lehet: szemei nagyok valának, fehér golyóba helyezett szép bogárszínűek, arcza csupa élet, de mellyet a hófehér szinezet emele; ajkai jól ékesítvék, testalkata sugar magas, misem hiányzott szépségéhez, még alig husz éves s legnagyobb éberség vidámitá.

Az ifju báró, kit egyzerüen csak Octávnak nevezendünk, hogy való nevét ne kentsünk megmondani, alig pilantá meg a nőt azonnal minden mozdulatot megkezdé a nő körüli forgolódásra, misem ügyelvén férje jelenlétére, ki inkább csak kéro, mint féltő tekintetet vete rájuk.

Róza, — így nevezteték a nő — kezdetben igen védelmezé magát az uracs ellen, ha nem lehet is tagadni, hogy pár kaczer tekintetet vette Octávra. Felelé neki, mikint ő különben is minden szép arczra szeret pilantgatni, mi az uracsra nem is igen vala hízegő, sőt azt s hozzá adá, hogy azon időben volna, hol mármár egybekelend jegyesével, tehát ezen kívül semmi más nővel nem szabad foglalkoznia.

Ezen utasítás magasztos gúnyszó vala, mert a lény, kit Octav nőül veendő vala, kissé különöz pár, mint kancsal, vörös haju, santa lévén, minden szemészeti, gyógyászati iskolákat hasztalan vón igénybe.

A báró nem hagyá magát megzavarni. Ő úgy nyilatkozék hogy bár nőt veszen is, független férfi minőségét soha le nem vetkezi, és folytatá tovább is Róza ellen szerelmes nyilatkozatait.

Az őszi szél a korcsmába is behozá a Clefmonti harangok hangját, mellyek a halottak napját siraták.

— De hiszem uram, hogy már véget vetend ennek, mondá a nő komoly arczczal.

— De miért vetnék véget? felele az uracs miközben a tűzhelytől a nőhez közeledék.

— Tehát nem hallja a harangok zugását.

— Mit nekem a harang? Talán csak nem tart engem vénbányának.

— Nem annak, de azt hívem hogy egy olly ifju embernek, kinek sem atyja sem anyja többé nincsen, tud és fog okosan gondolkodni legalább egyszer egy évben.

— Hja az élet igen rövid, hogysem az ember csak egy órát is szentelhetne a szomorúságnak, válaszóla a gondnélküli Octáv; egyébiránt ma nincsen is évnapja szülei halálának.

— De van minden halottaké s azért a szép Genovéae is, bár ő tavaszutó 15én halt is meg.

Genovéa egy ifju pórno volt a tájékon ki Octav által elcsabitatván és elhagyatván, tizenhét éves korában hala el.

— Geneveva örült vala, mondá Octáv. Nem akara lovászomhoz férjhez menni, bár hatzszáz forintot biztosítottam neki évenkint.

És ezeket mondván s vállán egyet emelintvén Róza dereka körül akará fűzni egyik karát, de a menyecske ezt egy ügyes fordulatall kikerülvén a kandalló mellé meneküle, hol az ismeretlen még mindég mozdulatlan álla.

Octav követé, és sarkallván az idegent, így szóla hozzá.

— Ön uram sokat utazott, mint gyanitom, azért legyen szives megmondani, minden tartományban divatozik ezen halottak napja iránti balitéletes kegyelés.

— Kétségkül divatozik, de különféle alakban és időben. Még a vadak is, kik megfosztvák minden vallásos világosságtól, szinte tartják a sirok ünnepeit, és némelly főnökeik a legkülönözbebb szertartásokkal ülnek meg ezen ünnepeit.

— Minő bohóság ez, mikor egyedül a vigáság képes az ember egészségét és testét épen föntartani.

— De a szomorú emlékek a lelket illetik, s üdvösek. Hisz a balzsam füvek, mellyekkel a testet eltartjuk, majd mind keserük felelé az idegen komoly ábrázataval.

— Ej uram, az csak költői kifejezés, annak nincsen nyomatéka, mondá Octav pattogtatván ujjait, s én most is azt hiszem, hogy jó a halálról gondolkodni, mikor már úgye baja van az embernek vele.

Egy komoly szerü mosoly futa el az ismeretlen ajkain, mire Octáv folytatá.

— Bezzeg kitaláltam én utazó ur gondolatát.

— Az nem igen leend könnyű lón az ismeretlen válasza.

On azt akarja mondani, hogy nincsen kor, melly a halállal örömet bibelődnek.

— En azt nem mondám, hanem inkább ön gondolá azt.

— Már én mit sem nyugtalankodom rajta, és hogy ezt bebizonyítsam önnek, azt ajánlom, hogy mulassunk, igyunk, nevéssünk ezen éjen, mellyet olly sok ember szentel imára és könnyekre La Briséeen van palinkája és czukra, én hoztam magammal citromot, csinálunk puncsot. Egyetért velünk utazó ur?

— Iszom biz én szivesen önök egészségeért.

— Hallottad La Brisée? eredj keresd elő a citromokat, és készítsel el a legnagyobb edényeket.

La Brisée kimene, nejének szinte követésére ada jelt mi Octávnak legkedvesb nem vala.

Miután azonban a puncs elkészült, a társalgás egészen más fordulatot vón, sokkal komolyabbat, mint az uracs gondolá, ki tréfáival azt untalan szeszélyesre törekedék fordítani.

Az őszi szél még mindég erősen fut, s gyakran hozza be hangokat a Clefmont templomi harangoktól.

Vadászatról beszélének, mint gyanítani is leheté körülményeikből. La Brisée és a többiek is elbeszélé kiki kalandjait, mellyek több vagy kevésbé mulattatók és valószínűk valának.

— Nem fog ön is valamit nekünk elbeszélni utazó ur? kérdé Octáv.

— Az én beszélyeim igen régiek nem igen mulattathatnak.

— Ha a beszély jó, hason a borhoz, melly régiségével csak nyer válaszóla Octáv egyik társa.

— Jó tehát uraim, hallgassák meg a mit regélni fogok; és ekkép kezdé szavait:

Az ardenni szarvas.

Monda.

„A tizenhetedik század közepén Maestricht város táján két fivér léteze, kik a legelső családok egyikéhez tartozának. Ezek ifjak, szépek eszesek, és vigak lévén, élvezetek közt töltötték napjaikat nem gondolván valamit is az estével vagy következő nappal. Még nem valának husz évesek, midőn már igen sokat beszéle rólok a világ számos anyá, és számos férj megbáná már hogy házába és tűzhelyéhez bocsátotta.

„E két testvér nevei Hubert és Rimbaud s a vadászatnak szenvedélyes kedvelői valának. Ha csak nem udvaroltak, bizonyosan az erdőt s környéket tapodák vadász készülettel, és tiz tizenöt óra távolnyi kör egyedül az övék vala; követé őket a nagy kocsi, melly a zsákmányt föl-

Illír táncz.

ogadá. Ha kúrteiket megfúvák, a szarvasak és őzek erős és biztos rejtekeikbe sietének, reszkete minden apáczácska a környéken; minden anya sietve rejté el leányát a legbiztosb menhelyre. Hubert és Rimbaud gyönyörködének ezen szajadásban, jól tudván hogy merényeik mégis mindenkor célhoz jutnak s az üldözött bizonyosan hatalmukba kerülend: tudák, hogy egy polgár, vagy egy anya sem bátorkodik az ajtót előlük bezárni, ha ők kopogtatnak, legyen az bármi ürügy alatt is; mert ők valának a környékben az erősbek, és annak valóságos uraik.

„Egy őszi estén, minőnek a maít is nevezhetni, e két lovas számos csatlósok, kutyák, inasok és készületek kíséretében megjelentek egy csinos záránokság ajtaja előtt, hová

Határszéli illír lovas.

néhány szentes nő visszavonula istent dicsérni, és a jövődőről elmélkedni. Itt kére a két uracs éjjeli szalást, másnap az ardeni erdőkben vadászandók. Az isten ezen nejei vonakodának elsöben illy zajos társaságot kebelükbe elszalásolni, és a szent béke csöndét megzavartatni, de Hubert és Rimbaud olly fenyegető szavakat ejtének, hogy annak megkelle történni. Ezen éj botránczotólag telt el. Az uracsok dőzsölének, egész éjszaka, a szentes nőket csufolák imáiban; és ajtatatos foglalkozásaiban, illetlen dalaikkal, mozdulataikkal, sőt dőreségük annyira ment, hogy mindenről megfeledkezvén végre az oda tartozó temető sírjain kezdenék tánczolni. Csak a fölvirradt nap vete végett pajzán dévajságuknak, hatalmuk és erejük biztábnai visszaélésnek, és midőn a me-

Illír-magyar határszéli nő és gyermek.

Egy illír hajadon vasárnap öltözetben.

Illír nő - öltözet.

fertőztetett küszöbön kiléptek, az utánnuk ajtót záró szenteső egy borzasztó átkot monda reájok.

„Egyébiránt meg kell vallani Hubertről, hogy ő az ifjabb Rimbaudot több ízben intette tartóztatta vissza dévajságában, s őt nem is követé mindenben, s csak azután töre ki nagyobb garázdálkodás belőle, miután a bor gőze már elkábitá agyát. Bort ők elég bőségben mindenkor hurczolának magukkal kirándulásaikban.

„Tehát kiindulának a vadászatra s alig ereszték ki kutyáikat megkezdeték a nagy zaj zőrej.

„A vadászok követék kutyáikat hegyen völgyön, nem vala akadály, melyet legyőzni nem tudának, nem vala patak mellynek neki nem ugratának hogy túlhaladják, és messze maradának el inasik és lovásaik, mert egyiksem éré utol urát ügyességben, és rendithetlenségben.

„Napszáltakor egy mély völgyben valának, hol kutyáik ugatása őket tartoztatá egy szarvas utánni lesben, melly már szaladni nem vala képes.

„A hatalmas állat, melly két hegy közé szorult a sziklavölgyben olly állást vón, hogy éltét drágán szándékozáék eladni.

— „A kutyák nagyobb része már vére-

ben fetrenge, egy rész sebeit enyhité nyelvél.

„Rimbaud most azon kést voná elő mellyel soha magától el nem hagyta, s leszálván lováról az üldözést bevégezni akará.

— „Kedves fivérem! mondá Hubert, szinte leugorván ménéről az istenért ne öld meg meglátod, bajt okozand nekünk, és szerenesétlenséget gyanítok.

— „Mitheszélsz te, az égről? Én a poklokra esküszöm, hogy kezeim által veszel azon állat.

— „Hisz de te nem látod a világitó keresztet, melly két szarva közt villog, válaszóla Hubert aggályosan. A szentszűre kérélek, menjünk édes Rimbaud, hívjuk vissza kutyáinkat, s mossuk el moeskainkat valamely patak üdvös cseppeivel a megbánás nevében.

„Rimbaud ez ajtatos ajánla'ra egy borzasztó káromlással felele, és a szarvasra rohana; maga elibe tartván vadászését.

— „Isten légy irgalmas iránta! kiáltá a térdre rogyott Hubert.

„A szarvas dühösen rohana elle-

Sz. Hubert síremléki Belgiumban.

Egy vadás-tanya Ószszel.

nének, kit egész teste rohamával mellen is üte hatalmas szarvával.

„Ezután leterítve lévén már a földre, szét-darabolá vaskörmével.

„Hubert fivére segítségére akara menni, de egy láthatlan hatalom visszatartoztatá mintegy leszegezve azon helyre, hol elébb imádkozék.

„Mire Hukert fölkele, testvérének teste nem egészben, csak széttroncsolt hús, és csontdarabokban vala látható.

„Hubert újra térdve esék, mert hallá az égi szót, mely így inté „Hubert Hubert! megkönyörülten rajtad, könyörülj te is lelkedem“

„A szarvas még mindég ott álla, mozdulatlanul, szarvai közt jól látszék a világító kereszt.

(Folytatjuk.)

Az illir

Köztudomás hogy az illir faj elég ép, erős nemzedék ugyan de művelésben igen elhanyagolt nép azért hiszékeny annyira, hogy fanatizálni sem nagy mesterségbe kerül.

A katonáskodástól sem idegenkedik, sőt vonakodni nem ismer mert vakhitében előjáróinak föltétlenül engedelmeskedik. Gyalog vagy lovas katonai szolgálat előtte egynemű, s ha jó vezére van a horvát seregnek, ki bizalmát megnyerni képes, nagy hadjáratokra képes.

A polgár illir is munkás, jó kedélyű és ügyes is, és egész lénye csak azon egyet igényli, hogy műveltesék, és fölvilágosítsák, s bizonyosan a legjobb polgár leend a köztársaságban.

Öltözete megynként változik, de nem annyira a férfiaké, mint a nőké: mindenik hasonlít némelly részekben a magyarokéhoz, vagy abból van kölcsönözve.

Azon ábránk, mely tánczoló illireket mutat a belsőbb vidéki nőket ismerteti szűk mellényekkel, rövid szoknyaikkal, és hoszu csizmaikkal. A két pár éppen tánczba kerekedik, melyet náluk jobbadán egy egy cigány vezet hangszerével, két ilyen már nagyobb ünnepély jele. — E táncz náluk kivált a nőre igen fáradsztó; és mégis nagy szenvedélyvel járják, még pedig úgy, hogy az egy zenész cigányt elsőben körbe fogván a tánczosok, az csak egy helyben forog körül, majd rést nyitván a tánczosokot is ide s tova vonszolja akár a teremben, akár az udvaron, hol a nehézkes lépésű tánczot járják. A merre a zenész megyen, megyen a tánczsereg is, soha vagy ritkán mulatván el ez utóbbi, kedvencz dalát táncz közben is eldallani.

A tánczlépések magyar és német tánczból vegyítvék a horvát tánczban. De van ismét más faj tót táncz ez egészen különbözik amattól. A minő lehetlen jól leírni, annyira érdekes életben látni mint forog egy helyben a nő számtalanszor még tánczosa körülte ugrál a megzendett zenére mely gyakran csak egy duda, mint tapsol ez-kezelével dana közben, s fölhagyván ezzel, mint ragadja meg tánczosnőjét, s azt megforgatván mint emelint feje fölé, miután ismét nyakou fogja és forog vele.

Dalokban általában igen bővelkednek, s azokat énekelgetni igen szeretik is.

Az alsó ábránkon egy határszéli nő van bemutatva. Ezeknek ruhájuk hoszabb mint a belmegyeieké: de az őv nem csak a férfiak hanem még a nőknél is annyira divatos, hogy már a gyermek öltözetén is látható. Némellyek itt is rövid szoknyát viselnek és ahoz feszes mellényt mely igen gyakran gombsorokkal van ékesítve. A szoknyák száma hol nagyobb hol kisebb egy nőszemélynél, s ez rendszeren állapotát, tehetségét is jellemzi, és ezekből vasárnap bizonyosan annyit is vesz föl, a mennyije van. Télnek idején egy föllöttyt viselnek, mely durva sikos posztóból készítenek; fejüket egy kitömött turhanka fődí, hajuk pedig hátul csomagba szedve. — Lábtjuk szíjjal fűzött egyszínű, de többször tarka boeskor, melynek orra fölkonnyul.

A gazdagabbaknál ezen öltözet annyira tarkázva van gombok, csipkék, himzések által, ki-nekkinék tehetségéhez képest hogy a szegényeb-bétől még lényegben is különbözönék látszik lenni egyelőre. A tarkaság különös kedvencz színezete az illirnek.

Azért még azon fejborító kendők is, melyeket némelly megyékben mindenki (nő) hord ha szines tarkázatot föl nem vehetnek, legalább hason fehér himzettel ékesíthetnek.

I p a r.

Fénymázak. (Guttapercha, collodion)

Bár a chinaiak emlékezetet haladó idő óta bírták is a zsiros és nem zsiros mázak (lak) készítése titkát, az europai lakosok csak igen késő tudák bizonyos testek fölületének megvé-dését eszközölni, midőn azt kifényesíték, és megsimiták. A zsiros máz (firnisz) létege vala-mivel elébbi a 16 századnál, és csak ezen szá-zadban találták föl az úgynevezett alkoholos mázat. A minél többnemű gyántanedvek és facsipák hozattak be Amerikából, azok vegyi-téke is szaporodék, használatuk gyakoribb lön, végre a 17 század folytán és a tizennyolcza-dikban a máz készítése nagy kísérletekre adott alkalmat és teremtett némelly érdekes műve-ket.

A porcellán máz, melyet a 16 században Pallissy Bernard talált föl, valamint az edzett-fényesítés is, mely már igen tökéletesedett, nem egyéb mint üvegesített máz.

Minden eddig létezett s gyakorlatban volt mázaknak az volt gyöngöe oldala, hogy töre-dezett, fölpattogzott, s e szerint csak kemény testekre alkalmaztathatót. Azon általános hiede-lem uralkodék, hogy a hajlékonyság kivan-zárva az (thatlanságtól). Az Amerikából behozott coutchouc (gumi elaszticum) volt az első szer, mivel, és a gordován bőrrel a puha hajlékony és mégis vízhatlan test készítése megkísértett és miből megkésült. De a bőr fölött azon elő-nye volt, hogy ismét megpuhult a melegtől, hogy tömörebb és bámulatosan nyulékony. Ere-dete sok ideig titok vala. De mamár senki előtt nem titok, hogy a Coutchouc bizonyos délvonali vidéki növényeknapon megsűrűsített nedve. Négy növény család elég nagy mennyiségben tartalmazza, hogy megnyerése csak nyeresémenyes legyen, a növények melyek azt elég bőven szolgáltatják a Hevea guianensis, és a Siphonia brasiliensis. Az elő növény törstén több mély hasítások tételnek, melyekből az alá helyezett edénybe tejnemű nedv gyül; ez aztán a szabad légben a napra tételik ki, és sűrűje időnként elkülönöztetik edényekbe, vagy reá alkalmaztatik mintákra minő a tők, cserép edény, rög, s megszárad-ván az anyag, összetöreték a minta, hogy annak töredékei az anyagtól elkülönöztessenek.

Sok ideig a Caoutchouc nem használtaték egyéb-re, mint azon czélokra, melyek nagy nyulósságot igénylettek, s azon tulajdonár a nézve hogy dörzsölés által papir- és más kelmékből a mocskot könnyen kivette.

De a mult század közepén a vegykémek egyéb tulajdonait is kezdék vizgálni Herissant, Macquer és Pelletier azt találák, hogy szeszen, létegekben fölolvad, és különféle szerszámokra kezdék használni. Később fölfedezték azon tu-lajdonát, hogy szövött kelmék közé és fonásra sőt testek bekenésére is használható. Készen volt tehát a hajlékony nyúlós és vízhatlan máz.

Mindamellert is gyakran alkalmatlan volt ezen ruganyosság és hajlékonyság mellett hogy mindenre használtassék; más baj volt a szag melyet olly nehéz elválasztani, végre azon tu-lajdnna, hogy a melegen megpuhul, egyik rossz oldala vala.

De ime Borneo- és Sineépából nyertünk egy új anyagot, mely a Caoutchouc sok tulajdonai mellett még egy mással is bír. S ez a Gutta-

percha. Ezen nedv, mely a chinai küldöttség alkalmával és 1843 Montgomerle tudór által hozatott bé, egy fából kerül, melynek neve Isonandra gutta, mely minden Malszei szigeten megterem. A mint a caoutchouc ugy a gutta percha is vízhatlan, a meleg által megpuhul, de ha meghül, megkeményedik, és megtartja azon alakot, melyet a mintán nyert. Ezen keménység aztán annyira megy hogy föl-ül haladja nem csak a fáét, hanem a szaruét is mi által igen sok szolgálatot teszen Nem török, nem könnyen kopik, és szép simafényt is fölvesz. Szine sárgás fehér homályos; van csekély szaga, de azt leginkább azon tárgyak-tól kölcsönzi, melyekre alkalmaztatik, mitől könnyebben meg is szabadítható. Létege selymes rostos, lágy és olajos tapintatu, tartóssága és keménysége szembetűnő. Fölvolvastható mint a caoutchouc, egy szesz elveszi szagát is, s ha fölvolvastatik, finom mázakra használható.

A gutta percha elég apró darabokra is osztható, melyek egymáshoz nem ragadnak, ha sürűbb nembem akarja valaki használni, nincs könnyebb mint meleg vízben megpuhítani, s ha így aztán sürűbbé gyúratik, minden alakot föl-vehet ismét.

Ebből látható hogy a gutta percha nagy szerepre van hivatva, az ipar világban. Mint máz használható fára, érczre cserép edényre fonálra, kötélre, melyeket ez majd változatlan-nokká teszen. Mint megkeményült auyagból készíthető műszer, kupa, ostor, talp és számta-lan más eszközök, jelesen különös hoszu cső-vek, melyek egy mértföldre könnyen elviszik a hangot. Ezek hasznai a mindennapos életben; de a gyógyászat is számtalanszor igénybe veendi, mert a sebre illesztett gutta percha eny-hítő szer, mely vékony hártját képez, s a kül-levegőt hozzáférhetlenné teszi. Egy lábszár hoszábani törésénél a jeles belga orvos Uytterhoeven, helyre igazítván a lábszárt azt alulról egész csipőig gutta perchával bovoná, miután ezt a melegen illőleg meglágyítá. Minthogy ek-kor fölvevé a kellő idomot, és meghülés után a ketté tört fagot szoroson egybe tartá, a ha-mari gyógyulás minden egyéb veszély nélkül bekövetkezett.

De az alig jól megismert gutta előnyeit már ismét más anyag mulja fölül és ez a Col-lodion. Tudja a közönség, minő zajt okozott a lögyapot föltalálása, azonban igen távol van attól, hogy a várakozásnak megfelelné. Az 1846ik év óta észrevették némelly francz vegy kémekek, hogy egy részben kénszeszenben fölolvad a lögyapot. Némelly módosítások a gyapot ké-szítésénél és a használandó kénszeszenél növe-lik ezen olvadást, és mihamar azt is észre ve-vék, hogy az olvasztott anyag ha a szabad légben kipárolog, bizonyos enyves tapadósságot nyer, mely ha kiszáritatik, bámulandó ösztar-tást nyer. Az is világosságra jöve, hogy ez így már fölolvasthatlan, s azért vízhatlan. És meg volt az új máz, mely hajlékony, szagatlan, és átlátszó, a mellé még csodálandó tapadóssággal is bír.

A collodion első használata Amerikában kísértetett meg még pedig sebészeti czélra. Ele-ven nyílt sebnél t. i. a sebszélére alkalmazza az ember ezen collodiont, s azzal áthorítván a sebet a lég elzáratik, a seb hirtelen begyógyul.

Ez anyag átlátszóssága pedig lehetőve teszi azt, hogy az alá helyezett tárgyak színint sem rejti el, áthatlansága pedig moshatóvá teszi azokat minden megtöres félelme nélkül. Francz-országban a helyett hogy egyszerűen alkalmaz-tatnék kötelekek és lemezek kenetnek be vele s így aztán ezer szerekre alkalmaztatnak.

De nem korlátoltatott meg egyedül ezen használatban ez új anyag alkalmazhatása, mert az ipar már nyomában van a leghasznosabb és legszerencsésebb találmányoknak. Ha például valamilyen szövédék a kénszavanytas lögyapottal bevonatik a kelme ugyan megtartja hajlékony-ságát, de a caoutchouc fölött azon előnye van hogy a vízhatlanság mellett például szaga nincs az alatta lévő színeket nem változtatja. Így

lehetséges készíteni egy olly köpenyt, melly bár zsebbe eltehető leend is. mégis vízhatlan, ha t. i. ilyen mázzal bevont atlaszból készül. Hát még ha majd edények palaszok poharak készítenek belőle, mellyek bár átlátszók is, de nem olly töredékenyek, mint az üveg.

Egy vásár Rio-Janeiroban.

A Rio Janeiróban találató rabszolgák nagyobb száma Spic állítása szerint Cabinda és Bengela vidékéről jó. Elelmi és más árukért cseréltetnek ki főnökeik által az európaikkal és mielőtt kereskedésbe állítatnának tüzes vassal hátukon vagy homlokukon megbélyegeztetnek. Egész öltözetük egy darab kelme. Mihelyt megérkeznek Rioba, a Vallango utzába szálásoltatnak el a tengerpartnál. Van itt minden korbeli lény, gyermek úgy mint érett férfiak ifjak és leányok, kik fél mezetlen járdálnak lakuk körül. Táplájuk vízbe főtt kukorica liszt; néha néha egy egy darab sós hús vettetik belé. 1200—1500 ftért v. vásárolható egy ép erős ember; tizenöt napi kísérleti idő után is visszaadható ez a vevőnek. A vétel befejezte után azt teszen vele gazdája, mit jónak lát. Azon esetben, ha a rabszolga a szökést megkísértené a rendőrség elfogja, megbünteti, és visszahelyezi *)

Azonban az európai polgárisodás nem hatott bé a nélkül Braziliába, hogy emberiség érzelmeket is ne terjeszen el itt.

Ezen anyaföldükről csak azért elrablott szegény lények, hogy mesze vidéken rabiga alá hajtassanak, nem szenvednek már mégis annyit, mint egyelőre gondolnók. Azt mondja Gardner utazo: „A legtöbb telepítvényekben, mellyeket meglátogattam, jól bántak a rabszolgákkal, és sorsukkal megelégtülve látszottak lenni. Némely műhelyekben, hol jártam 3—400 rabszolga is volt. Ha előre nem tudtam volna sorsukat, nem találtam volna ki. Midőn őket az eleven színezetű kerttel körülvett gunyhóikban láttam, békés földműves szabad lakóknak véltem lenni:

„Altalában jól öltözték, jól táplálják, látam betegeket is, kiket uraik gyermekei gondosan és jó szívvvel ápolnak.“

De bár mint legyen is dolguk egyes telepítvényekben, lehetlen föl nem szólalni Sterne szerint: Oh slavery, thou art a bitter draught.“ Oh rabszolgaság, te keserű ital vagy.

(Vége.)

Napi események.

Városunkat igen természetesen egy forrásnak indult vülkännak lehet mondani, mellyben a leendő kitoréshez megkívántató elemek alulról mindinkább fejlenek, gyűlnek, hevűlnek, erőben képződnek, egymásután az elleuszenvű elemmel eszméletileg dörzsöltetvén, naponkint, óránkint, sőt percenkint későbbek a rohamos kitöréshez, mihelyt fölűlről ezen ellenséges erővel ellettetnek.

De mindamellett is, hogy naponkint két három sőt öt sürgöny is érkezik, az ellenséges mozdulatról, annak erejéről, betörési idejéről még mindig mit sem tudunk. — Köszönjük meg nekik azt, hogy eddig nem jött, vagy köszönjük a gács földi zavaroknak, hogy nem mozdíthatá ki eddig igazó erejét az ellen, melly azon földön is, hol otthonosnak tartja magát az az melly földet sajátjának bitorolja, vad ellenségnek tekintetik.

Most már jöhet, szembe szálunk vele.

Még egy pár ezudar bujtogató, és minden emberéretből kivetkezett boldogialan lény akasz-

tassék föl egyszerűen, és vége leend még a felelemnek is, hogy győzedelmesen bevonulhasson nem leeb, de még Kassára sem.

De ezen szigorú eljárásnak szerintünk aligha szabad elmaradni, mert kötélre érdemesek igen is találatnak. Azonban ha bár mennyire kimélendő is egy ember, azt hisszük, inkább haljon meg egy kettő, mint majd több ezer váljon szerencsétlenné.

Az ollyan okoskodásokat például: nagy különég van a közt, hogy valaki áruló legyen, vagy csak munkátlanul viselje magát vész idején, — nem lehet helyeselni; mert mind az, ki vész idején munkátlanul viseli magát, máris áruló, mert megmenteni a hazát nem akarta, midőn talán épp az ő ereje vagy befolyása megmenthette volna.

Ej ej sárosi urak, de kivált kaján tisztviselők nagyobb része vajmi bűnösök vagytok!

Hogy fog majd lelketek számolni a még mindig lehető elcsábítás szűlte embervesztés okáért. Ti! kikre a szegény nép lelke lénye bizva volt.

És ti vörös öves urak, Sárosban kik még nyárbani föllépésekkel is tanusítottatok buzgalmatokat a rémes reactio szolgálatában. Talán valahára magatok is meguntatok a gyalázatos életmodort, és ügyeszetek helyre pótolni — ha még lehet — vétségteket. Szálja meg sziveteiket a jó lélek, és hirdessétek csak az igaz isten igéjét. — Mint mondók, erők jól meggyűlt, talán többre mint ellenünk véle. Vannak itt gömöriek, vagy négy század, ezek közül két század előre ment a határszélek őrzésére, két század még itt Kassán van, továbbá tornaiak, nem megvetendő számmal, végre az egész Abauj megyeiek, kik szintén csak tesznek valamit, kivált azon ellenségnek, melly ellenünk készül, s melly nem a legdicsebbben fog fölszerelve lenni. Mert azt több hiteles tudósításokból tudjuk, hogy rendes katonai erő éppen nem nagy van lengyel földön, és ez ott is igénybe vétetik.

Agyuink szinte nem hiányzanak, naponkint jönnek, és indítanak a határszélek felé. Van köztök kicsi, nagy, rövid és hoszu, a lehető legtarkább löszervezet az isten ege alatt, de hagyján, mert úgy ártsunk az ellenségnek a mint lehet.

Előre nem lehet ugyan biztossággal itélni, de mennyit gyanítunk a gömöri nemzetörök úgy vannak lelkesűlve, s olly elszánt akarattal vonultak bé a legnagyobb rendben, hogy, hős küzdelmeikre számítani már előre jogosítottak. Mint megyéjükben is nagy keletben van a ezigánybanda, itt is magukkal czipelék azt a rosnaiak.

A kassai honvéd zászlóalj egy jó része föllévén már öltöztetve s valahogy szeretve is, kiindítatott a határszélekre, hol az ágyunk is egy részben föllállítva vannak. Fedezik a nemzetör huszárok.

Hanem azt csakugyan meg nem foghatjuk, hogy miért indítanak ki hamaróbb a nemzetörök tűzhelyeiktől, mint a még most is itt télenségben heverő de menni kész, és egyedül a hadra fogadott honvédék. Fölszerelve egyik éppen ugy csak félig van, mint a másik. Ha a nemzetörnek lehet vadászpuskával menni, miért nem mehetne egy ideig a honvéd is azzal, mint inkább hever a laktanyában. Pedig a táborban is csakugy megtanulna annyit, mennyit itt tanul. Bátran merjük állítani, hogy többet tanulnának amott.

Fegyvergyárunk valahára e héten már kiállítandó néhány darab kész löfegyvert. Munkás talán közel ötven dolgozik benne. Eddig az előkészületi munkák mint műszerek készítése, folytat most azonban már fegyverek is állítanak össze. Bizony csak ez is a fő dolog, mert különben nem tudom honnét leend csak annyi fegyverünk is, hogy az örsöt fegyveresen lehessen fölváltani. Mert eddig egy idő óta csak az volt divatban, hogy az őrhelyről távozóak a fegyvert is az újabb örnek adták által, ki oda

fegyver nélkül vonult föl. Miért a mi fegyver csak volt, az részt a honvédeknek, részt az önkintes nemzet öröknek adatott át, és mi üres kézzel maradtunk. Igaz ugyan, hogy Pestre már éppen huszonhatször irt föl a város fegyverért, de hol jól, hol rosszul, hol kínált pénzt, hol nem, szóval éppen annyiszor megbukott kérelme, mint a régi kormánynál a szólásszabadsága.

* * Eulitést tevének már egyik számunkban a kassai színészetről, és elmondók előre, minő szerencsétlensége van itt a magyar színészetenek, előre nem látható körülmények kibontakozása miatt. Hozzá járul egy kis rossz akarat, s ime készen van a színészeti fokokint elsatnyulása. — Pedig ha színészeinket egy kissé igazságosan akarjuk megbírálni, néhánytól semmi esetre sem lehet megtagadni a máris meglévő és nem utolsó színészi képességeit, másoknál ezen tulajdon, vagy hajlam e tulajdonhoz olly mértékben létezik, hogy ha a közönség mindenkor igazságos tapssal, vagy bármely más módon jutalmazná őket, rövid időn jeles színészek képződnének belőlök. Igy Váradiné bármely darabban is jól sőt lehetne mondani gyakran művészileg játsza szerepeit. S ha mult heti jutalomjátékában „Nép és aristocratia“ mellyben Rozalie szerepét vitte babérral tiszteltetett meg, azt szorgalma jutalmául kiérdemeltnek kell mondanunk, s ez őt további buzgalomra intendi, hogy a várakozásnak minél jobban megfeleljen, mint meg is felel. — Hegedűs, ki a szerelmes szerepeket viszi, hasonlólag kiemelendő. Mind tagjartatása, mind előadása dicserendő. Van még egy pár más is, kikre méltánylásunkat a közönség nevében egy közelebbi alkalommal kimondandjuk, de jelenleg el nem hallgathatjuk amaz igen falusias valóságos komédiái kisszerűségeket, mellyeket némely jelenetekben sérelemmel tapasztalunk, midőn az alsóbb rangu szereplők némely előfordulni kellő zavarban annyira szeleskednek, hogy az egész darabra rossz hatást kővérekeztetnek. Ez uraim nem megy. Ezt a méltányoltabb szinpadról okvetlen száműzni kell. Lehet bohóskodni, lehet sebes ügyes tréfákat alkalmazni, de ezen szelességeken sokan igen fölakadtak. Aztán a sugó. Ez ám még a f... Na de majd bővebben máskor, mert még a jelesből is hagyunk máskorra elmondandót.

Legujabb.

Egy eperjesi tudósítók a legujabb mozgalmakról f. h. 7ről azt írja, hogy az ellenség a határt átlépte, a részünkről ott lévő ágyunknak még hasznát nem vették.

Hogy továbbá egész vidéken semmi nyoma sincs a lelkesedésnek, és katonai elszántsságnak.

Allítólag az ellenség ereje 11,000 ember volna; 6000 gyalog, vagy 2000 lovas rendes sereg a többi gyűlevész nép.

Allítólag az első, mind az utolsó számot jóval leeb kell szálítanunk, ha meggondoljuk, hogy ezen adatok az ellenséges vezér állításán alapszanak.

Mert egyéb kütfölből mást tudunk.

Mennyi emberünk van ellene, szükségtelen kitérnünk, majd tudatja az eredmény, mint védtük meg magunkat.

Csak árulástól óvjon meg az ég!

Kassa városa előtt is folynak a készülétek, s illető szakértő tiszt állítása szerint, lehetlen még akkoris, ha eddig nyomulna, Kassát bevenni.

Számosan már is költözködni készülnek a városból félvén a csorda dulásától. Azonban hisszük megmentetünk minden gonosztól.

A közel falubeli lakosok már mind az erdőbe menekűlnek, és a kérdésre hová szándékoznak? azzal felelnek: isten tudja hova megyünk.

*) Reise in Brasilien. Erster Theil X. 118 l.

FRANCZ. ALKOTMÁNY

ISTEN ELŐTT ÉS A FRANCZ NÉP NEVÉBEN A NEMZETGYÜLÉS KIKIÁLTJA,

I.

Franczhoz köztársasággá alakított. Midőn e határozott kormány rendszert elfogadja czélja szabadabban haladni a tökéletesedés és polgárisodás pályáján, mindinkább igazságosan elosztani és fokozni a társadalom javadalmait öregbiteni mindenki jólétét a közterhek és adó fokozatos elosztása által, és hogy minden egyes honpolgár, minden újabb mozgalom nélkül, a folytonos törvényes intézkedés által az erényesség, és jólétnek időnkint minél magasb polezára juthasson.

II.

A francz köztársaság democrat szellemű, egy és oszthatlan.

III.

A jogokat és kötelességeket eleibe teszi a parancsoló törvényeknek

IV.

Elvei: a szabadság, Egyenlőség és Testvériség.
Alapja a Családviszony, a munka, a Tulajdon és a Közrend.

V.

Tiszteli a külföldi nemzetiségeket, valamint tiszteltetni kívánja a magáét; nem indít harczot foglalási szándékkal, és so ha erejét más nép szabadságának elnyomására nem használandja

VI.

Viszonyos tartozások kötelezik a honpolgárokat a köztársaság iránt, és ezt amazok iránt.

VII.

A honpolgárok szeretni tartoznak hazájukat, szolgálni a köztársaságnak életökkel is védelmezni, az állomány terheit vagyonaik aránya szerint viselni; lényaik főtartását munka által kell biztosítani és elevei gondoskodás által a jövő önfőtartást előkészíteni; a közjólétre egymást testvéreleg segítvén munkálkodni mindenki kötelessége, valamint a közrendet is főtartani, megtartván az erény, és írott törvényeket, mellyek a társadalmat, a családokat és az egyeket kormányozzák.

VIII.

A köztársaság kötelessége védeni a polgárt személyében családjában, vallásában tulajdonában és munkájában és könnyíteni a minden embernek mulhatatlanul szükséges okulás módját, kötelessége testvéries segelmezés által biztosítani e szűkökűdő polgároknak lélelét rendelkezése alatt álló források eszköze által vagy munkát szerezvén azoknak, vagy munkára már nem képes állapotban adakozás által.

KIHIRDETETTÉTT NOV. 12.

1848